MUHANDISLIK & IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik, fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№3

2026 MART

Milliy nashrlar

OAK: https://oak.uz/pages/4802

05.00.00 - Texnika fanlari
08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

ISSN: 3060-463X

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, mart.

Bosh muharrir:
Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:
Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor
Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor
Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,
Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent
Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD
Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)
Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.
Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor
Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.
Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikasiya va kompyuter tizimlari, telekommunikasiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

KORXONALARDA ICHKI AUDIT TIZIMINING BOSHQARUV QARORLARI QABUL QILISHDAGI O‘RNI 24
Mexmonaliyev Ulug‘bek Erkinjon o‘g‘li

FISKAL SIYOSAT SAMARADORLIGI VA SOLIQ TUSHUMLARI DINAMIKASI: O‘ZBEKISTON MISOLIDA ILMIY TAHLIL 30
Abduraimova Nigora Abdugapparovna

YASHIRIN IQTISODIYOTNI KELTIRIB CHIQARUVCHI ASOSIY OMILLAR HAMDA IQTISODIYOTGA TA’SIRI 37
Toxtabayev Oybek Odilovich

QISHLOQ XO‘JALIGI OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV 42
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o‘g‘li

O‘ZBEKISTON GLOBAL-IQTISODIY RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING O‘RNI 48
Kuvatova Oliya Sheraliyevna

QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING IQTISODIY MOHIYATI VA ULARNI KAPITAL BOZORI INSTRUMENTLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISH IMKONIYATLARI 54
Igitov Jurabek Kuzibekovich

IQTISODIY ISLOHOTLAR DAVRIDA TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING OMILLARI 61
Yangiboyev F.B.

TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI ERTA ANIQLASH VA BOSHQARISHNING INTEGRATSIYALASHGAN RISK-INDEKS MODELI 68
Kalandarov Abdulla Baxtiyorovich, Rajabov Shoxrux Suvon o‘g‘li

RUX VA QO‘RG‘OSHINNI SELEKTIV AJRATIB OLISHNI KOMBINATSIYALASH TEXNOLOGIYASI VA NAZARIYASI 74
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o‘g‘li, Haqberdiyev Dilshod Qodir o‘g‘li

UY-JOY QURILISHI HAJMINI UZOQ MUDDATLI PROGNOZLASHDA EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH 81
Qidirniyazov Ajiniyaz Sherniyazovich

O‘ZBEKISTONDA BOG‘DORCHILIKNI RIVOJLANTIRISHDA IQLIM VA TABIIY OFATLAR NATIJASIDA YETKAZILDAN TALOFATLARNI DAVLAT TOMONIDAN KOMPENSATSIYA QILISH MEXANIZMI 85
Sattorov Orifjon Boymurodovich

AHOLI MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH ORQALI YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISH MEXANIZMLARI 90
Abdug‘aniyev Uchqun Habibulla o‘g‘li

O‘ZBEKISTON QURILISH SANOATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA TENDENSIYALARI 96
Musaeva Aynura Abayxolievna

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF SOCIAL INFRASTRUCTURE TRANSFORMATION IN THE CONTEMPORARY ENVIRONMENT 104
Normurodov Khusan Eshmakhmatovich

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING INVESTITSION FAOLLIGINI BAHOLASH YO‘LLARI 108
Begamov S.X.

DEBITORLIK QARZLARINING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO‘NALISHLARI 112
Normatova Gulmira Xayrullaevna

SOLIQLARNI PROGNOZLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH AMALIYOTI TAHLILI 118
Ergashov Jamshid Ashurovich

MEHNAT XARAJATLARI HISOBI: NAZARIY ASOSLAR, USULLAR VA BOSHQARUVDAGI AHAMIYATI 126
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich

KORPORATIV XIZMATLARNING BANK FOYDASIGA TA'SIRI: KOMISSION VA FOIZLI DAROMADLAR TAHLILI 131
Qurbonov Abror Abdullayevich

TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA TASHKILIY MEXANIZMLARI 136
Djamalov G'ofir Oribjanovich

OCHIQLIK INDEKSI VA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASH SAMARADORLIGI: O'ZBEKISTON TAJRIBASINING INSTITUTSIONAL TAHLILI 144
Dilshod Pulatov, Uchqun Abdug'aniyev

DUNYO SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY HOLATI VA NATIJALARI TAHLILI 153
Alimov Baxodir Batirovich

QISHLOQ HUDUDLARIDA XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI 160
Yuldashova Nilufar Ziyabayevna

QURILISH TASHKILOTLARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION USULLARI 164
Muxibova Guli Yarkinovna, Sharifxodjayeva Odina Ulug'bek qizi

AXBOROT-RESURS MARKAZLARINING TA'LIM JARAYONIGA TA'SIRINI BAHOLASH 168
Pirmedova Xayitgul Muxammedovna

IJTIMOIY HIMOYA QAMROVINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI: XALQARO TAJRIBA VA INSTITUSIONAL YONDASHUVLAR 173
Bafoyev Farrux Jo'raqulovich

KORXONALARDA AI-DRIVEN "DECISION SUPPORT SYSTEMS" (DSS)NI JORIY ETISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI 181
Mardanova Ra'no

STRENGTHENING THE FINANCING OF FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN THROUGH BANK CREDIT 186
Baymuratova Zina Aqilbekovna, Ibadullaeva Asal Ulugbek qizi

SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA DAVLAT BOSHQARUV TIZIMLARINI RAQAMLASHTIRISH 192
Aytmuratov Qutlımurat Jalgasovich

ATTRACTING INVESTMENTS FROM FINANCIAL MARKETS AND FACTORS INFLUENCING THE INCREASE OF THEIR ATTRACTIVENESS 196
Kholov Sherali Akhrorboyevich

MARKAZIY OSIYODA TRANSCHEGARAVIY SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA ADOLATLI TAQSIMLASHNING NAZARIY-HUQUQIY ASOSLARI 200
Matkarimov Mansur

XALQARO XIZMATLAR SAVDOSIDA TIBBIY TURIZMNING IQTISODIY AHAMIYATI 206
Farxodova Shohnoza Umidbek qizi

BANK XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASHNING KO'P OMILLI INDIKATORLARI TIZIMI 213
Ibroximov Ilxomjon Shavkatjon o'g'li

SANOAT KORXONALARINI IQTISODIY FAOLIYATINI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI 219
Tillayeva Barno Ramizitdinovna

NOTIJORAT TASHKILOTLAR FAOLIYATIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI VA AUDITORLIK HISOBOTLARINING O'ZIGA XOSLIGI 224
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

ЦИФРОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ РЕИНТЕГРАЦИИ ВОЗВРАЩАЮЩИХСЯ ТРУДОВЫХ МИГРАНТОВ: МЕЖДУНАРОДНАЯ ПРАКТИКА И ВОЗМОЖНОСТИ ДЛЯ КЫРГЫЗСТАНА.....230
Амантурова Дилбара Кыдыкбековна

РОЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЛЕКСИКИ В ЯЗЫКОВОЙ ПОДГОТОВКЕ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ТЕХНИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ.....237
Асрарова М.У.

О СКОРИНГОВЫХ МЕТОДАХ ЭКСПРЕСС-АНАЛИЗА ДОХОДНОСТИ АКЦИЙ УЗБЕКСКИХ ЭМИТЕНТОВ.....242
Ирмухамедова Муслима Дилшодовна

UY-JOY QURILISHIDA ESKROU MEXANIZMLARINI JORIY ETISH ORQALI INVESTITSION XAVFSIZLIK VA MOLIYAVIY SHAFFOFLIKNI TA'MINLASH 247
Karimov Inomjon Ortikbaevich

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNESNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI 254
Kamoliddinov Ilxomjon Muxammadjonovich, Kobilov Murod Vakkosovich

TIJORAT BANKLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOLIYAVIY BARQARORLIK KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....259
Axmedov Toxirjon Xasanjon o'g'li

SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA ENERGETIKA VA ISHLAB CHIQARISH SALOHIYATINING ROLI 264
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li

TIJORAT BANKLARIDA KOMPLAENS-NAZORAT TIZIMI ORQALI RISKLARNI SAMARALI BOSHQARISH 270
Fayziyev Sherzod Djunaydilloyevich

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ БАНКОВСКИМИ РИСКАМИ И СТРАХОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ ОПЕРАЦИЙ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКИНГА В ХОРЕЗМСКОЙ ОБЛАСТИ.....275
Бахтиёров Худайберган Хамдам угли

DOIMIY BO'LMAGAN KUCH TA'SIRIDA DEFORMATSIYALANUVCHAN STANDART CHIZIQLI QATTIQ MODEL ISHLAB CHIQISH VA SONLI TAHLIL QILISH.....282
Ahmadov Ilhom Aktam o'g'li, Isomova Sabohat Islom qizi

YOUTH ENTREPRENEURSHIP AS A FACTOR OF STRUCTURAL ECONOMIC TRANSFORMATION IN UZBEKISTAN.....290
Isakjanova Saboxat Muhamedovna

МОДЕЛИРОВАНИЕ САМОВОЗБУЖДЕНИЕ НЕЯВНОПОЛЮСНОГО СИНХРОННОГО ГЕНЕРАТОРА ПРОДОЛЬНО-ПОПЕРЕЧНОГО ВОЗБУЖДЕНИЯ.....298
Пирматов Нурали Бердиёрович, Бекишев Аллаберген Ергашевич, Бердиёров Улугбек Нурали угли, Бердиёров Улмасбек Нурали угли

YURTIMIZDAGI EKOLOGIK SOF YOG'OCH MATERIALLARIDAN TAYYORLANGAN ORAYOPMA KONSTRUKSIYALARINING CHO'ZILISHGA QARSHILIGI 305
Yunusaliyev Elmurod Muhammadyaqubovich, Toshpulatov Ilhomjon Baxtiyorovich

AYDAR-ARNASOY KO'LLAR TIZIMINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI VA ZAMONAVIY EKOLOGIK MUAMMOLARI.....311
Aminov Hamza Husanovich, Madrimov Rajabboy Masharipovich, Xamdullayeva Aziza Baxtiyor qizi

EXPLAINABLE AI YORDAMIDA SOC UCHUN TUSHUNTIRILADIGAN KIBERXAVF ANIQLASH TIZIMINI ISHLAB CHIQISH 318
N.N. Jo'rayev, A.Sh. Juraboyev

QUYOSH FOTOELEKTRIK MODULLARINI SUV YORDAMIDA TOZALASH VA SOVITISH USULLARI TAHLILI 324
Ibragimov Umidjon Hikmatullayevich, Qodirov Jobir Ro'zimamatovich, Izomov Shahzod Niyoz o'g'li, To'ymurodov Quvonchbek Sherzod o'g'li

RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING QURILISH SOHASIGA INTEGRATSIYASI: ILG'OR XALQARO TAJRIBA 332
Fayziyeva Gulnoza Abdurahmonovna

ФАКТОРЫ НАЛОГОВОЙ КУЛЬТУРЫ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА СОБИРАЕМОСТЬ НАЛОГОВ: СОЦИОЛОГИЧЕСКИЙ И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ 339
Хакимова Ситора Ильёсжон кизи, Муталова Дилором Махамаджановна

ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ЭКСПЕРТНОГО ПРОГНОЗИРОВАНИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ 345
Л.А. Кадырова, Б. Н. Эгамов

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SUG'URTA BOZORINING TUZILISHI TAHLILI 350
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna

MINTAQALARDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH MASALALARI 358
Xamrayev Quvvat Iskandarovich

KONTEYNERLI TASHUVLARNING JORIY HOLATI, MAVJUD MUAMMOLAR VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI 366
Samatov G'affor Alloqulovich, Xolmatov Bekzod Nurmatovich, Toxirov Maxmudjon Murodjon o'g'li, Absattarov Isomiddin Xotam o'g'li

KICHIK BIZNES KORXONALARIDA ISHLAB CHIQARISH OMILLARI BO'YICHA NOMUVOFIQLIKNI ANIQLASH VA BARTARAF ETISH MEXANIZMI 381
Kaypnazarova Gulshad Xojamuratovna

TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY JIHATLAR 386
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li

SIFATLI TIBBIY XIZMAT KO'RSATISH VA AHOLIGA QAMROVNI TA'MINLASHDA BOSHQARUV QARORLARINING AHAMIYATI 391
Satvoldiyev Ulugbek Kamilovich

SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARIDA GIPERPARAMETRLARNI MATEMATIK OPTIMALLASHTIRISH USULLARI 396
Husan Arziqulov Normurod o'g'li

ENHANCING THE SERVICE SECTOR AS A MEANS OF CREATING EMPLOYMENT IN TOURISM INFRASTRUCTURE 401
Zarikeev Rasul Polatovich

EXPANDING BANK CREDIT OPPORTUNITIES FOR FAMILY-OWNED ENTERPRISES IN UZBEKISTAN 406
Isakov Janabay Yakipbaevich

BANKS' BROKERAGE AND ADVISORY SERVICES IN FACILITATING SECURITIES TRANSACTIONS AND IMPROVING MARKET LIQUIDITY 412
Isakov Isobek Janabay uli

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ МЕХАНИЗМОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ВНЕШНЕЙ ТОРГОВЛИ 416
Ибрагимов Мансур Ахметович

ОПТИМИЗАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ПРОВАЙДЕРОВ В УСЛОВИЯХ ПОСТРОЕНИЯ НОВЫХ ЦЕПЕЙ ПОСТАВОК 421
Маннапова Феруза Фахриддин кызы

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISLOM MOLIYASINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH VA INSTITUSIONAL ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI 428
Isroilov Obid Olimjonovich

OZIQ-OVQAT BOZORI KON'YUNKTURASINI BAHOLASHDA KO'P OMILLI REGRESSIYA MODELINING SAMARADORLIGI 433
Abduraxmonov Adxamjon Sultonboyevich

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

AHOLI TURMUSH TARZINI YAXSHILASHNING ISTIQBOLLARI....438
Djuraeva Dildora Sobirjonovna

ZAMONAVIY MOLIYAVIY INFRATUZILMANING INSTITUSIONAL ASOSLARI: TO‘LOV TIZIMLARI NAZARIYASI VA O‘ZBEKISTON AMALIYOTI....441
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich

XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI MENEJMENT VA SUN’IY INTELLEKT ASOSIDA STRATEGIK BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISH....449
Zayavitdinova Nafisa Muxammadovna

CORPORATE GOVERNANCE, FDI, AND URBANIZATION IN THE GREEN ECONOMIC TRANSFORMATION OF UZBEKISTAN....454
Ablaeva Valentina

FEMALE ENTREPRENEURSHIP AND MICRO-ENTERPRISE DEVELOPMENT....460
Dilafruz Kuchkorova

LEGIRLANGAN PO‘LATLARDAN TAYYORLANGAN PROKATLASH JO‘VALARINI CHIDAMLILIGINI OSHIRISH UCHUN TERMIK PUXTALASH TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH....466
Saydumarov Botir Muradovich, Berdiyev Darob Murotovich, Tashmatov Ravshan Qobilovich

SHAMOL TURBINASINING IKKI TOMONLAMA TA’MINLANADIGAN ASINXRON GENERATORI O‘TKINCHI JARAYONLARINING TAHLILI....471
Bekishev Allabergen Yergashevich, Kurbonov Najmiddin Abduxamidovich, Yunusov Obidxon Abdivait o‘g‘li, Jo‘rayev Doston Majid o‘g‘li

TIJORAT BANKLAR FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA TA’SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI....479
Babaxanova Dildora Rustamovna

RAQOBAT USTUNLIGIGA ERISHISHDA ZAMONAVIY MARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO‘LLASH....485
Meliqulov Abduhalil Norinovich

JAMOAT AHAMIYATIGA EGA TASHKILOTLAR TOIFASIGA KIRITISH MEZONLARI, ULARNING MOLIYAVIY HISOBOTLARI VA AUDITIGA QO‘YILADIGAN TALABLAR....490
Shodiyev Murodjon Bakirovich

EFFICIENCY OF IMPROVING THE IT SERVICES EXPORT....494
Uzakov Ortik Shaymardanovich

CHORVACHILIKDA ILK VETERINARIYA XIZMATI TARIXI: QADIMGI O‘ZBEKISTON MISOLIDA....499
Sayfudinova Djamila Badridinovna

AHOLINI IJTIMOIY HIMOYALASH TIZIMINI BOSHQARISHGA BAG‘ISHLANGAN DASTLABKI ILMIY QARASHLARNING SHAKLLANISHI VA ULARNING TAHLILI....503
Xamroyev Anvar Ashurovich

AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI RIVOJLANTIRISH OMILLARI HAMDA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY AFZALLIKLARI....508
A.A.Abduvoxidov

NODAVLAT OLIY TA’LIM MUASSASALARINING MOLIYAVIY HOLATINI KOMPLEKS BAHOLASH VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH....518
Turmanqulov Norpo‘lat Sa’dullayevich

PERFORMANCE APPRAISAL FAIRNESS AND EMPLOYEE OUTCOMES IN UZBEKISTAN’S EDUCATIONAL INSTITUTIONS: A QUANTITATIVE INVESTIGATION....525
Farida Nishanova

SANOAT KORXONALARIDA SIFAT BOSHQARUVI TIZIMLARINING ISHLAB CHIQARISH JARAYONIGA TA’SIRI....535
O‘.M. Baytanov

DIGITAL METHODS FOR MONITORING HAND HYGIENE AND AUTOMATIC NAIL SEGMENTATION USING COMPUTER VISION TECHNOLOGIES 540
Shavkat Shukhratovich Azimov, Temurbek Zokir Ugli Daminov, Durdona Nurjonovna Rasulova, Dilorom Umrzakovna Nalibaeva

MATLAB-BASED OPTIMIZATION OF METHANE FEED INTAKE IN A GTL PLANT FOR SYNTHETIC FUEL PRODUCTION....545
U.T. Beshimov, U.R. Azamatov, A.G. Makhsumov, E.E. Mashaev

НЕОБХОДИМОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ОПТИМАЛЬНОГО ИНВЕСТИЦИОННОГО ВЛОЖЕНИЯ В СОЦИАЛЬНО-ЗНАЧИМЫХ ИННОВАЦИОННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ 554
Зайналов Ж.Р. , Абдуллаева С.Ш., Нурмухамедов А.М.

INFORMATIKA FANINI O‘QITISHDA ONLAYN TEST VA AVTOMATIK BAHOLASH TIZIMLARI: INNOVATSION METODLAR, ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA DOLZARB MUAMMOLAR TAHLILI....561
Nasriddinov Zaynobiddin Xusniddin o‘g‘li, Sayidov Nozimjon Abdulnosirovich

SERVOMOTORLARNING XARAKTERISTIKALARI 565
Pirmatov Nurali Berdiyarovich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o‘g‘li

XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINI BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH....572
O‘rinov Komiljon Kozimovich

MAISHIY XIZMAT KO‘RSATISHDA SIFAT NAZORATINI OSHIRISHNI RAQAMLASHTIRISH YO‘LLARI....576
Meliyev X.T.

INVESTIGATION OF THE EFFICIENCY OF FATS AND OILS REMOVAL FROM WASTEWATER GENERATED BY PUBLIC CATERING ENTERPRISES 585
Durdona Obutjonova, Xayrullo Ibroximov, Ahmadjon Ibadullaev, Umar Chorshanbiev, Babaev Askar

INSON KAPITALINING IQTISODIY MAZMUNI, UNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI VA O‘ZBEKISTONDA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI 591
Ismailova Gulruh Faxriddinovna

HUDUDLARDA MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI RIVOJLANTIRISH VA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI....596
Azlarova Mushtariybegim Abror qizi

NORASMIY BANDLIK VA DAROMADLARNI SOLIQQA TORTISHDA SOLIQ IMTIYOZLARIDAN FOYDALANISH TAHLILI 600
Bozorova Ozoda Raximovna

DAVLAT KORXONALARINI OMMAVIY JOYLASHTIRISH (IPO) ORQALI XUSUSIYLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO‘NALISHLARI (“UZAUTO MOTORS” VA “O‘ZBEKTELEKOM” AJ MISOLIDA)....605
Razikov Ulug‘bek Zaripovich

QURILISHDA INNOVATSION FAOLIYAT TUSHUNCHASI VA TURLARI 611
B.K.Abdusamatov, I.A.Yusupov

ИССЛЕДОВАНИЕ МЕТОДОВ ЗАКРЕПЛЕНИЯ ПОДВИЖНЫХ ПЕСКОВ И ЭФФЕКТИВНОСТИ ЗАЩИТНЫХ ЛЕСНЫХ ПОЛОС ВДОЛЬ ЖЕЛЕЗНЫХ ДОРОГ 615
Лесов Кувандык Сагинович, Хуршида Абдимуминовна

SURXONDARYO VILOYATI TUMANLARIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH OMILLARI....621
Qosimova Nodira Saidovna

QISHLOQ XO‘JALIGI ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARINI OPTIMALLASHTIRISH VA RENTABELLIKNI OSHIRISH STRATEGIYALARI (ANDIJON VILOYATI MISOLIDA) 627
Sanjarbek Sotvoldiyev Dilshodbek o‘g‘li, Qodirov Zohidjon Eraliyevich

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

YIRIK KORXONALARDA SOLIQ NAZORATI TEKSHIRUVLARIGA OID ILMIY TALQINLARNING TAHLILI 632
Qo'shaqov Asrorjon Nematjonovich

QUYOSH ISSIQXONALARIDA QUYOSH ENERGETIK QURILMALARIDAN FOYDALANISH USULLARI VA TEXNIK YECHIMLARI 640
Komilova Nodira Abdirahmon qizi

IT-KORXONALARIDA INVESTITSIYA VA EKSPORTNI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI TAHLILI 648
Uzaqov Ortik Shaymardanovich

O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA AMALGA OSHIRILAYOTGAN LOYIHALAR TAHLILI 655
Rasulova Dilfuza Valiyevna

СТРУКТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ И ФАКТОРЫ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПОДОТРАСЛЕЙ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УЗБЕКИСТАНА 666
Уролова Севара Бехзод кизи

MAHALLIY BUDJETLARNI SHAKLLANTIRISH VA TAQSIMLASH JARAYONIDA FUQAROLAR ISHTIROKI: SO'ROVNOMA NATIJALARI ASOSIDA TAHLIL 672
Shukurova Parizod, Soatova Nodira Boboxonovna

TRANSPORT SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH: XORIJIY TAJRIBA 677
Mirzayeva Dildora Inomovna, Alijonov Ahadjon Hasanboy o'g'li

BOSHQARUV ETIKASINING ZAMONAVIY BIZNESDA TUTGAN O'RNI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI 686
Suyunov Dilmurod Xolmurodovich, Qodirov Tuyg'un Uzoqovich

XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI INNOVATSION-TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'NALISHLARI 694
Sh.A.Sultonov

MINTAQAVIY INVESTITSION SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MODELLARINING ROLI 700
Qobilov Anvar Eshpo'latovich

MASHINASOZLIKDA DETALLARNI SARALAB YIG'ISHNING AFZALLIGI VA AHAMIYATI 705
Baxramov Faxridin Xuzriddinovich, Abdixamidov Nurbek Ural o'g'li, Abdullayev Djura Xudoyorovich

ТРАНСФОРМАЦИЯ МЕХАНИЗМОВ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ СТРОИТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ ВНЕДРЕНИЯ СИСТЕМЫ ЭСКРОУ-СЧЕТОВ 712
Жаксымуратов Казбек Раджович

O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI 717
Nurullayev Baxrom Botirovich

XIZMATLAR SOHASI RIVOJIDA DAROMADLARNING INKLYUZIV O'SISHI, KAMBAG'ALLIK DARAJASI TUSHISHINING MUHIM OMILIDIR 724
Saparov Murod Irgashovich

BOZOR MUNOSABATLARI RIVOJLANISHI SHAROITIDA SOLIQ TIZIMINING DOLZARB MASALALARI 728
Umurzak Rajabov

TIJORAT BANKLARIDA RESURS BAZASI SHAKLLANISHINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI 734
Bolibekov Shahboz Baxodir o'g'li

OLIY TA'LIM VA ISHLAB CHIQARISH KORXONALARI O'RTASIDAGI INNOVATSION HAMKORLIK 741
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich

QURILISH TARMOG'IDA KICHIK VA YIRIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INVESTITSION-INNOVATSION MEXANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....744
Axmedova Nilufar Shuxratovna

КЛЮЧЕВЫЕ ЛИЧНОСТНЫЕ КАЧЕСТВА ПЕДАГОГА КАК ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ.....750
Киличева Феруза Бешимовна

NEYROPSIXOLINGVISTIKADA INVERSIV GAP KONSTRUKSIYALARINING FUNKSIONAL XUSUSIYATLARI.....755
Tuyboyeva Shakhnoza

ROLE OF MODERN MODELS IN REGIONAL PRODUCTION MANAGEMENT.....758
Abdullayev Muzaffar Abdujabbarovich

HUDUDIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MONITORING TIZIMINING AHAMIYATI.....761
Karimova Shirin Zoxid qizi

MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA ILG'OR XORIJ TAJRIBASI.....766
Xolmatova Asila Menglimurod qizi

QASHQADARYO VILOYATIDA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARINING IJTIMOIY-IQTISODIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI.....773
Sattorov Firdavs Ziyodullayevich

TUSHUM VA DAROMAD HISOBI KATEGORIYALARINI XALQARO MOLIYAVIY HISOBOT STANDARTLARI ASOSIDA TAHLILI.....777
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich

GLOBALLASHUV SHAROITIDA TADBIRKORLIKDA XALQARO SAVDO MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISHNING METODOLOGIK ASOSLARINI SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....783
Xudayberdiyev Otabek Absalomovich

QASHQADARYO VILOYATINING TABIIY TURISTIK RESURSLARI VA ULARNING TURIZM RIVOJLANISHIDAGI ROLI.....790
Suyunova Dilnoza Mexridin qizi

O'ZBEKTELEKOM AK TEXNIK SAMARADORLIGINI BAHOLASH: DEA CCR MODELI VA MALMQUIST TFP INDEKSI ASOSIDA TAHLIL.....794
Salimova Husniya Rustamovna

BIZNES-JARAYONLARNI MODELLASHTIRISHNING MOHIYATI VA ULARNI MOLIYAVIY-IQTISODIY KO'RSATKICHLAR ORASIDAGI BOG'LIQLIK.....800
Qarshiyeva Moxinur Olim qizi

XORIJIY TURISTLAR UCHUN KREATIV VA JOZIBADOR TURIZM MAHSULOTLARINI SHAKLLANTIRISH YO'LLARI.....805
Abdurasulov Shavqiddin Erkin o'g'li

XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI MOLIYAVIY RESURSLARINING O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI LOYIHALARDAGI ROLI VA SAMARADORLIGI.....811
Rasulova Dilfuza Valiyevna

IQTISODIY O'SISH VA ISHSIZLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNING NAZARIY MODELLARI.....818
Rasulev Alisher Fayziyevich, Qodirov Asliddinxo'ja Mahammadjon o'g'li

AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB ETISHDA MOLIYAVIY DASTAKLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI.....822
Ibragimov G'anijon G'ayratovich

МЕТОДОЛОГИЯ ОПРЕДЕЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОДУКЦИИ ВИНОГРАДНОЙ ОТРАСЛИ.....829
Сапаев Д.Х.

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

SABZAVOT EKISHDA TUPROQNING FIZIK-MEXANIK XUSUSIYATLARI 835
Ravshanov Hamraqul Amirqulovich, Aliqulova Sevara Muxiddinovna

TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI LOYIHAVIY MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH 839
Abdurazakova Nasiba Sultanovna

O'ZBEKISTON HUDUDLARINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARINING ROLINI YANADA KUCHAYTIRISH YO'NALISHLARI 844
Bekchanov Davron Masharipovich

TOG'LI SHAROITLARDA AVTOGREYDERLARNING YOQILG'I SARFIGA TA'SIR QILUVCHI FAKTORLAR 848
Sarmonov Azizbek Xoshimjonovich, Abdukarimova Shoxsanam Murodjon qizi

JAHON AMALIYOTIDA TASHQI SAVDO SIYOSATINI TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI VA ILG'OR TAJRIBALAR 855
G'iyosov Ilhom Karimovich, Toxirova Risolat Abdushukur qizi

O'ZBEKISTONDA ISLOMIY BANK XIZMATLARINI TATBIQ QILISH IMKONIYATLARIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR 862
Absamatov Asqar Ergashovich

ALOQA XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISH ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARINI ASOSIY YO'NALISHLARI 868
Nazarov Sanjar Nasridinovich

RAQAMLI MEXANIZMLAR ASOSIDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI 873
Abdiyev Alimardon Chorshanbiyevich, Shamsiyeva Ruxsora Nasirovna

MAMLAKATIMIZ MAHALLALARIDA TADBIRKORLIK VA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANISH DINAMIKASI TAHLILI 876
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich

O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA RESURSLARIDAN FOYDALANISHNI MODELLASHTIRISH 880
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich

BARQAROR SANOAT VA ESG INTEGRATSIYASI: MUAMMOLAR VA IMKONIYATLAR 884
Turg'unov Jasurbek Alimardon o'g'li

ОТ ТРАДИЦИОННОГО ПОЛИВА К ТОЧНОМУ ОРОШЕНИЮ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ВОДЫ В ХЛОПКОВОДСТВЕ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ 890
Рахимов Олим Хамитович, Гулчехра Салимовна Нарзуллаева

DIGITAL TECHNOLOGIES AS A KEY DRIVER OF SOCIO-ECONOMIC PROGRESS: A QUANTITATIVE ANALYSIS OF IMPACT TRANSMISSION MECHANISMS 898
Bozorova Irina Jumanazarovna

RAQOBQTBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA MEHMONXONA INNOVATSIYALARINING STRATEGIK AHAMIYATI 904
Usmanova Gulida Valiyevna

KO'CHMAS MULK QIYMATINI OMMAVIY BAHOLASH UCHUN KOBB-DUGLAS GIBRID MODELINI QO'LLASH 910
Xushvaqtov Jasur Shuhrat o'g'li

САНИТАРНО-ЗАЩИТНАЯ ЗОНА КАК ИНСТРУМЕНТ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ ПРИ РЕАЛИЗАЦИИ КРУПНОМАСШТАБНЫХ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРОЕКТОВ (НА ПРИМЕРЕ ШЕРАБАДСКОЙ СОЛНЕЧНОЙ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКОЙ СТАНЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН) 919
Омандавлатов Сирожиддин Содикович

ZAHARLI CHIQINDILARNING ATROF-MUHIT VA INSON SALOMATLIGIGA TA'SIRINI KOMPLEKS BAHOLASH 924
Ruziyeva Iroda Davutovna, Mavlonova Shaxnoza Raxmatovna

ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЕ ТРАНСПОРТНЫЕ СИСТЕМЫ НА ОСНОВЕ VANET ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ....930
Лазарев Амир Пишембаевич, Шахобиддинов Алишер Шопатхиддинович

STRENGTHENING THE FINANCIAL RESOURCE BASE OF COMMERCIAL BANKS IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION....938
Dilnoza Xaitboyeva

SHAHAR INFRATUZILMASIDA NOGIRONLIGI BOR SHAXSLAR UCHUN TO‘SIQSIZ MUHITNI TASHKIL ETISHDA XALQARO YONDASHUVLAR....941
Karimova Laziza Jaxongir qizi

BANK RISKLARINI BOSHQARISHDA RISK-APPETIT TUSHUNCHASI VA UNI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYALARI....946
O‘ktamova Nozima Narzulla qizi, Mirzaraximova Nurhayot Bahrom qizi

O‘ZBEKISTONDA MILLIY TAOMLARNING TURISTLAR SAYOHAT MOTIVATSIYASIGA TA’SIRINI BAHOLASH....950
Turayev Ziyadulla Norsoatovich

O‘ZBEKISTONDA TURIZM TURLARINI TRANSFORMATSIYALASH VA DIVERSIFIKATSIYALASH CHEGARALARINI TIZIMLI TAHLIL ASOSIDA ANIQLASH USLUBIYOTLARI....956
Saidova Dilfuza Abdufattohovna

ISTE’MOL NARXLARI INDEKSINI HISOBLASHDA KUZATUV QAMROVI, MA’LUMOTLAR MANBALARI VA VAZNLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH....964
Ismailova Shaxnoza Uktamovna

O‘ZBEKISTONDA UY-JOY NARXLARI INDEKSINI HISOBLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI....969
Tog‘ayeva Dildora Akramovna

AUDIT ISHI SIFATINI BAHOLASHDA XALQARO STANDARTLARDAN FOYDALANISH....976
Qo‘shmatov Otaxon Qurbonaliyevich

ГЛОБАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ РЫНКА ЭЛЕКТРОМОБИЛЕЙ И ЗАРЯДНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА....981
Абдурашидов Искандарбек Журъат угли, Ибрахимов Каримжон Исмаилович, Таджибаев Абдунаби Абдурахмонович, Абдурашидов Сардор Журъат угли

STUDY OF THE HYDROLYTIC ACTIVITY OF CELLULASE ENZYME PREPARATIONS ON COTTON FIBER....990
Nazarov Kamoljon, Valixodjayeva Ziyoda, Soatov Askarali

KATTA MA’LUMOTLAR (BIG DATA) VA ULARNING AXBOROT TIZIMLARIDAGI QO‘LLANILISHI....994
Abdullayev Jahongir Shuxrat o‘g‘li

AGRAR SOHADA MOLIYALASHTIRISH TIZIMIDA XUSUSIY INVESTITSIYALAR VA KREDIT O‘RTASIDAGI O‘ZARO BOG‘LIQLIKNING AHAMIYATI....998
S. J. Yangiboev

THE ROLE OF SUPERPLASTICIZERS IN REDUCING WATER DEMAND AND ELIMINATING EXTERNAL CURING IN CONCRETE....1005
Shakirov Tuygunjon Turgunovich, Umarov Khotamjon Atamjonovich

ВНЕДРЕНИЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО: ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ....1010
Айтымбетов Султанбек Дуйсенбаевич

DOLOTA DETALIGA QO‘SHIMCHA ISHLOV BERIB RESURSINI OSHIRISH TEXNOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH....1016
Qosimov Karimjon, Qodirov Nazirjon Ulug‘bekovich, Yusupov Asrorbek Rafiqjon o‘g‘li

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORT DIVERSIFIKATSIYASINI TA’MINLASHDA RAQAMLI INFRATUZILMANING ROLI....1019
Eshpo‘latova Hilola Bozorboy qizi

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

MICROSOFT ACCESS ASOSIDAGI QAROR QABUL QILISH TIZIMI ORQALI LABORATORIYALARDA “ISO 9001:2015” VA “ISO/IEC 17025:2017” STANDARTLARINI JORIY ETILISH DARAJASINI BAHOLASH 1025
Mamajonov Abduvoxid Abduraxmonovich, Abdujabborov Obidjon Oribjon o‘g‘li

AGROSANOAT MAJMUASIDA INNOVATSION RIVOJLANISH: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YO‘NALISHLAR 1032
Aksakalov Ravshanjon Dolimjonovich

ENTROPIYA ASOSIDA MA’LUMOTLARNI SIQISH ALGORITMLARINI TAHLIL QILISH 1038
Jovliyeva Dilnoz Mustofa qizi

SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA’MINLASHDA RAQOBAT RAZVEDKASINING KONSEPTUAL MODELI 1043
Tursunxo‘jayev Sardor Jamoliddin o‘g‘li

YENGIL AVTOMOBIL UCHUN YONILG‘I SARFINI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN ECO-HARAKAT REJIMLARINI NAZARIY ASOSLASH USLUBI 1048
Fattohjonov Bekzod Rasuljon o‘g‘li, Ro‘zimov Sanjarbek Komilovich, Ravshanbekov JaxongirAlisher o‘g‘li, Muxitdinov Akmal Anvarovich

AQSHNING ILG‘OR TAJRIBASI ASOSIDA IKKIYOQLAMA SOLIQQA TORTISHNI BARTARAF ETISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 1058
Rajapov Shuxrat Zaripbayevich

IJTIMOIY HIMOYA KATEGORIYASINING TRANSFORMATSON RIVOJLANISHI 1067
M.Sh.Raximova

XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVINI TASHKIL ETISH VA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY HAMDA AMALIY ASOSLARI 1072
Ibayev Xo‘jabek, Ergashev Olloyor Furqat o‘g‘li

IPAK MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH JARAYONINING TEXNOLOGIK VA SIFAT KO‘RSATKICHLARI 1077
Mahmudov Umidjon Bahodir o‘g‘li , Turdialiyev Umid Muxtaraliyevich, Sulaymonov Sharifjon Abdumanabovich

QORAQALPOG‘ISTONDA RAQAMLI TADBIRKORLIK EKOTIZIMINI RIVOJLANTIRISH VA INNOVATSION FAOLIYATNI TAKOMILLASHTIRISH 1085
Babanazarova Gulzar Ziuatdinovna

YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RAG‘BATLANTIRISH ORQALI HUDUDLARNI IQTISODIY RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI 1089
Ibragimova Ma’mura Muxiddinovna

XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARINI RIVOJLANTIRISH MODELLARI VA ULARNING AHAMIYATI 1094
Abduraimov Dilshod Muratkulovich

ИССЛЕДОВАНИЕ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ КАРАКАЛПАКСТАНА В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СТРУКТУРЫ 1098
Оспанова Феруза Базарбаевна

O‘ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI 1103
Saidrahmatova Zuhraxon Saidazim qizi

INVESTITSIYA DASTURLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI MENEJMENT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARI 1107
Axmedova Dilnoza Muzaffarovna

ВЛИЯНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА НА РЫНОК ТРУДА В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ, ТЕНДЕНЦИИ И СТРАТЕГИИ АДАПТАЦИИ 1112
Хусаинов Р.Р., Кариева Л.С., Загидулина К.Р.

KONUSSIMON SHAKLDAGI TIBBIY ENDOPROTEZLAR UCHUN TAYYOR SHAKLGA YAQIN ZAGOTOVKALAR OLISHNING RESURS TEJAMKOR TEXNOLOGIYASI 1121
Umarova Maxmuda Abdugafarovna, Karabayeva Lola Xasanovna

KONSOLIDATSIYALASHGAN MOLIYAVIY HISOBOTNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI 1125
Mahmudova Nargiza Davlat qizi

ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ ИИ В ВЫСШЕМ ОБРАЗОВАНИИ 1129
Даниярова Улбосин Куатбаевна

ASSESSING THE IMPACT OF DIGITAL ECONOMY TECHNOLOGIES ON REGIONAL PRODUCTION, SERVICE SECTOR DEVELOPMENT, AND EMPLOYMENT 1135
Kurbonova Malika Akhmad kizi

ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ И ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ВТОРОМУ 1140
Ходжаева Хадия Сулейманова

IMPROVING INTEREST RATE RISK MANAGEMENT PRACTICES IN COMMERCIAL BANKS AND ITS PRIORITIES 1146
Seitnazarov Daniyar Baxadirovich

KAM QAVATLI TURAR-JOY BINOLARIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA GIPSOKARTON KARKAS DEVORLARNING USTUNLIGI 1151
Mirzaxonova Mexribon Marat qizi, Raxmonova Mahliyoxon Avazjon qizi, Baratova Mushtariybegim O‘tkir qizi

O‘ZBEKISTON IQTISODIY O‘SISHGA ERISHISHDA ENERGIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNI PROGNOZLASHDA ARIMA MODELIDAN FOYDALANISH 1159
Kuralbayev Jo‘rabek Aybekovich

IPO ORQALI KAPITAL JALB QILISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODOLOGIYASI 1163
Mamatmurodov Alisher Saparboyevich

ВОЗДЕЙСТВИЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ НА РАЗВИТИЕ БИЗНЕСА В УЗБЕКИСТАНЕ 1172
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна

YANGI TITIB-TA’MINLAGICH TA’SIRIDA PAXTANI TITILISH JARAYONINING NAZARIY TAHLIL NATIJALARI 1178
Qurbanbaev Elyor Baxtiyarovich, Sobirov Doniyor Xolmurodovich

TIJORAT BANKLARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASH BO‘YICHA XORIJIY TAJRIBALARI 1183
Uralov Shavkat Makhramovich

INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI 1188
Tuychiyev Abduraxmon G‘ofurovich

AGROTADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA EKSPORT LOGISTIKASI VA TA’MINOT ZANJIRINI OPTIMALLASHTIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI 1193
No‘monov Otabek O‘rmonjon o‘g‘li

QURILISH MATERIALLARI KORXONALARIDA INQIROZ SHAKLLANISHIGA MAKROIQTISODIY VA TARMOQ OMILLARINING TA’SIRI 1198
O‘rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o‘g‘li

5LP LINTERIDAGI CHIGIT ARALASHTIRGICHNI MODERNIZATSIYA QILISH BO‘YICHA BAJARILGAN ISHLARNING TAHLILI VA TADQIQOT YO‘NALISHLARINI BELGILASH 1204
Nazirov Raxmatjon Rasulovich, Karimov Maxmud Raxmatovich, Abduqahorov No‘monbek Oybek o‘g‘li

QISHLOQ XO‘JALIGIDA BUG‘DOY YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA UNING MAKROIQTISODIY KO‘RSATKICHLARGA TA’SIRI 1209
Azamqulov Nurbek Ulug‘bek o‘g‘li

O‘ZBEKISTONDA DAVLAT XARAJATLARINING IQTISODIY O‘SISHGA TA`SIRI 1215
Fayziyev Rabim Alikulovich, Tohirova Zarifa Shuhrat qizi

RAQAMLI IQTISODIYOTDA TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH 1221
Ajibayeva Rauiya Maxsutovna

CHAKANA SAVDO TARMOG'INING MILLIY IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI VA BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI 1225
G'aybullayev Sarvar O'ktam o'g'li

MEHNAT BOZORI STRUKTURASI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI 1232
Soatmo'minova Zarnigor Olimjon qizi

KORXONALAR AUDITIDA BLOKCHEYN TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI 1237
Tuyinov Botir Ismatovich

THE ROLE OF NATIONAL MENTALITY AND VALUES IN INSTITUTIONAL TRANSFORMATION PROCESSES 1243
Abdulmajeed Nabeel Azouz

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ HR-ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ПЛАТФОРМ: ВЫЗОВЫ И РЕШЕНИЯ 1250
Амирджанова Ситора Суннатовна, Шаюсупова Наргиза Тургуновна, Исомухаммедов Исроил Исомухаммадович, Урозбоев Хайрулла Муродбойевич, Маматкулов Ҳумоюн Бобирович

HUDUDLARNING MOLIYAVIY MUSTAQILLIGINI OSHIRISH VA MAHALLIY BOSHQARUV VAKOLATLARINI KENGAYTIRISHNING IJTIMOIY-IQTISODIY SAMARADORLIGI: STATISTIK VA EKONOMETRIK TAHLIL 1255
Sharipov Abror Komilovich

O'ZBEKISTONDA TURIZM VA MEHMONXONA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION SIYOSAT 1260
Shokirov Firdavsbek Ulug'bekovich

HUDUDIY RIVOJLANISHNI BAHOLASH METODOLOGIYASINING ILMIY MUAMMOLARI 1265
Sattorov Sanjar Abdumurodovich

TRANSPORT TIZIMIDA YO'LOVCHI TASHISHNI TASHKIL ETISHNING ILG'OR XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI 1271
Sevara Aytieva Allaberdievna

O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA LIKVIDLIKNI QOPLASH ME'YORI (LCR) DINAMIKASI VA LIKVIDLIK BOSHQARUVI SAMARADORLIGI 1279
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li

TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN CHAKANA BANK XIZMATLARINI KO'RSATISHNING JORIY HOLATI TAHLILI 1286
Xikmetov Nodirbek Ikromovich

O'ZBEKISTONDA TARIXIY-MADANIY TURIZM DESTINATSIYALARINING HUDUDIY RIVOJLANISHI VA SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH 1293
Ibroximov Nodirbek

INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA AHOLINI IJTIMOIY TA'MINOTINI TARTIBGA SOLISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMLARI 1299
Xusanov Baxodir Sheraliyevich

QURILISH KORXONALARI FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI 1302
Yahyoyev To'lqin Ismatulla o'g'li

QASHQADARYO VILOYATIDA SUG'URTA XIZMATLARI RIVOJLANISHINING STATISTIK TAHLILI 1306
Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li

ANALYSIS OF THE EFFECTIVENESS AND CURRENT STATE OF INVESTMENTS IN HUMAN CAPITAL IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN 1310
Akhmadaliyeva Nikholakhon

MANAGEMENT SYSTEM TRANSFORMATION AS A STRATEGIC DRIVER OF SUSTAINABLE PRODUCTION EFFICIENCY IN INDUSTRIAL ENTERPRISES 1317
Kodirov Bekzod Khomidjonovich

O‘ZBEKISTON TA’LIM TIZIMINI TRANSFORMATSIYA QILISH SHAROITIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARINI QO‘LLASH ISTIQBOLLARI 1322
O‘ktamova Nargiza Narzulla qizi

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MOLIYAVIY BOSHQARUV TIZIMLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INSTITUTSIONAL VA INNOVATSION MEXANIZMLARI 1327
Ergashev Muhibbek Aslam o‘g‘li

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MOLIYAVIY BOSHQARUV TIZIMLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INSTITUTSIONAL VA INNOVATSION MEXANIZMLARI

Ergashev Muhibbek Aslam o‘g‘li
TDIU huzuridagi O‘zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishning ilmiy asoslari va muammolari ilmiy tadqiqot markazi
Mustaqil izlanuvchisi (PhD)

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli transformatsiya sharoitida moliyaviy boshqaruv tizimlarining institutsional va funksional jihatdan transformatsiyasi, ularning samaradorligini oshirishga ta’sir etuvchi omillar hamda zamonaviy raqamli texnologiyalar asosida boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish masalalari kompleks tarzda tahlil qilingan. Tadqiqot doirasida moliyaviy boshqaruvda avtomatlashtirish jarayonlari, sun’iy intellekt va katta ma’lumotlar (Big Data) texnologiyalaridan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari hamda amaliy ahamiyati ochib berilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali moliyaviy qaror qabul qilish tizimining aniqligi va tezkorligini oshirish imkoniyatlari asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: raqamli transformatsiya, moliyaviy boshqaruv, raqamli iqtisodiyot, sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar (Big Data), avtomatlashtirish, fintex, ERP tizimlari, bulutli texnologiyalar, moliyaviy tahlil.

Abstract. This article provides a comprehensive analysis of the institutional and functional transformation of financial management systems in the context of digital transformation, as well as the key factors influencing their efficiency. Particular attention is given to the optimization of management processes based on modern digital technologies. The study highlights the theoretical and methodological foundations and practical significance of applying automation, artificial intelligence, and big data technologies in financial management. Furthermore, the paper substantiates the potential for improving the accuracy, speed, and overall effectiveness of financial decision-making through the implementation of digital technologies.

Keywords: digital transformation, financial management, digital economy, artificial intelligence, big data, automation, fintech, ERP systems, cloud computing, financial analysis.

Аннотация. В статье проведен комплексный анализ институциональной и функциональной трансформации систем финансового управления в условиях цифровой трансформации, а также факторов, влияющих на повышение их эффективности. Особое внимание уделено вопросам оптимизации управленческих процессов на основе современных цифровых технологий. В рамках исследования раскрыты теоретико-методологические основы и практическая значимость использования автоматизации, искусственного интеллекта и технологий больших данных (Big Data) в финансовом управлении. Обоснованы возможности повышения точности, оперативности и эффективности принятия финансовых решений за счет внедрения цифровых технологий.

Ключевые слова: цифровая трансформация, финансовое управление, цифровая экономика, искусственный интеллект, большие данные (Big Data), автоматизация, финтех, ERP-системы, облачные технологии, финансовый анализ.

KIRISH

Bugungi kunda jahon iqtisodiyotida yuz berayotgan tizimli va institutsional o‘zgarishlar, globallashuv jarayonlarining chuqurlashuvi hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida iqtisodiyotni boshqarishning an’anaviy yondashuvlari qayta ko‘rib chiqilmoqda. Ayniqsa, raqamli transformatsiya jarayonlari iqtisodiy faoliyatning barcha yo‘nalishlariga, jumladan, moliyaviy boshqaruv tizimlariga sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda [1].

Raqamli transformatsiya bugungi kunda oddiy texnologik yangilanish emas, balki kompleks ijtimoiy-iqtisodiy jarayon bo‘lib, u tashkilotlarda ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv modelini shakllantirishga xizmat qilmoqda [2].

Zamonaviy sharoitda moliyaviy boshqaruv tizimlarining ahamiyati yanada ortib bormoqda, chunki ular tashkilotlarning barqaror rivojlanishi, moliyaviy xavfsizligi va raqobatbardoshligini ta’minlovchi asosiy mexanizmlardan biri hisoblanadi. Iqtisodiy subyektlar faoliyatining murakkablashuvi, moliyaviy operatsiyalar hajmining ortishi hamda global bozorlardagi noaniqlik darajasining yuqoriligi moliyaviy boshqaruv tizimlarini zamonaviy talablar asosida takomillashtirishni taqozo etmoqda.

Shu nuqtayi nazardan, real vaqt rejimida ma’lumotlarni qayta ishlash, tezkor tahlil qilish va prognozlash imkoniyatlarini kengaytirish, shuningdek, moliyaviy risklarni minimallashtirish bugungi moliyaviy boshqaruv tizimlarining ustuvor vazifalaridan biriga aylanmoqda. Bunday vazifalarni samarali amalga oshirish esa bevosita raqamli texnologiyalarni keng joriy etish bilan bog‘liqdir.

Xususan, sun’iy intellekt texnologiyalari moliyaviy tahlil va prognozlash jarayonlarini avtomatlashtirish imkonini berib, inson omiliga bog‘liqlikni kamaytiradi hamda qarorlar aniqligini oshiradi. Katta ma’lumotlar (Big Data) texnologiyalari esa turli manbalardan kelib tushayotgan katta hajmdagi moliyaviy axborotlarni chuqur tahlil qilish orqali strategik boshqaruv qarorlarini ishlab chiqishga xizmat qiladi. Bulutli texnologiyalar (cloud computing) esa moliyaviy ma’lumotlarni saqlash va ulardan foydalanishda moslashuvchanlik va qulaylikni ta’minlaydi, blokcheyn texnologiyasi esa moliyaviy operatsiyalarning shaffofligi va xavfsizligini oshiradi.

Biroq, raqamli transformatsiya jarayonining jadal rivojlanishi bilan bir qatorda, yangi imkoniyatlar va rivojlanish yo‘nalishlari ham yuzaga kelmoqda. Jumladan, kiberxavfsizlikni yanada mustahkamlash, axborot xavfsizligini ta’minlash tizimlarini takomillashtirish, raqamli infratuzilmani rivojlantirish hamda yuqori malakali kadrlar tayyorlashga bo‘lgan ehtiyoj moliyaviy boshqaruv tizimlarini raqamlashtirish jarayonida ustuvor yo‘nalishlar sifatida namoyon bo‘lmoqda. Shu bois, ushbu yo‘nalishlarni ilmiy asosda o‘rganish va ularning samarali yechimlarini ishlab chiqish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundan iboratki, unda raqamli transformatsiya sharoitida moliyaviy boshqaruv tizimlarining nazariy asoslari, ularning amaliy qo‘llanilish mexanizmlari hamda samaradorligini oshirish yo‘llari kompleks tarzda tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada zamonaviy raqamli texnologiyalar asosida moliyaviy boshqaruv tizimlarini rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlari aniqlanadi.

Tadqiqotning asosiy maqsadi — raqamli iqtisodiyot sharoitida moliyaviy boshqaruv tizimlarini takomillashtirish, ularning samaradorligini oshirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali boshqaruv jarayonlarini optimallashtirish bo‘yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Mazkur maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilab olindi:

1. Raqamli transformatsiyaning iqtisodiy mazmuni va mohiyatini o‘rganish;
2. Moliyaviy boshqaruv tizimlarining zamonaviy holatini tahlil qilish;
3. Raqamli texnologiyalarning moliyaviy boshqaruvdagi rolini aniqlash;

Mavjud muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo‘yicha takliflar ishlab chiqish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli transformatsiya sharoitida moliyaviy boshqaruv tizimlari masalasi iqtisodiy adabiyotlarda keng o‘rganilgan bo‘lib, turli ilmiy maktablar va nazariy yondashuvlar doirasida turlicha talqin etilgan. Ushbu yo‘nalishdagi ilmiy izlanishlar asosan moliyaviy boshqaruvning nazariy asoslari, raqamli iqtisodiyot sharoitida uning transformatsiyasi hamda innovatsion texnologiyalarning ta’sirini o‘rganishga qaratilgan.

Xususan, moliyaviy boshqaruvning klassik nazariy asoslari Eugene F. Fama, Michael C. Jensen va Stephen A. Ross tomonidan ishlab chiqilgan bo‘lib, ular moliyaviy qarorlar qabul qilish va risklarni boshqarishning nazariy bazasini shakllantirgan [3; 4; 5].

Zamonaviy tadqiqotlarda raqamli transformatsiyaning moliyaviy boshqaruv tizimlariga ta’siri alohida o‘rin tutadi. Jumladan, Brynjolfsson va McAfee raqamli texnologiyalar iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim omili ekanligini asoslab bergan [6]. Ularning fikricha, raqamli transformatsiya korxonalarda ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv tizimini shakllantiradi.

Fintex va raqamli moliya sohasida Arner, Buckley va Zetzsche tadqiqotlari muhim ahamiyatga ega bo‘lib, ular moliyaviy xizmatlarni raqamlashtirish jarayonlarini chuqur tahlil qilgan [7]. Ushbu tadqiqotlarda sun’iy intellekt, katta ma’lumotlar (Big Data), blokcheyn va bulutli texnologiyalarni moliyaviy boshqaruvga joriy etish orqali samaradorlikni oshirish masalalari asoslab berilgan.

Shuningdek, World Bank, McKinsey va Deloitte tashkilotlari hisobotlarida raqamli transformatsiyaning moliyaviy boshqaruv tizimlariga ta’siri keng yoritilgan [8; 9; 10]. Ushbu manbalarda ERP tizimlari, avtomatlashtirilgan buxgalteriya platformalari va raqamli moliyaviy xizmatlardan foydalanish samaradorligi alohida ta’kidlanadi.

MDH mamlakatlari olimlari orasida raqamli iqtisodiyot va moliyaviy boshqaruv masalalari Sergey Glazyev va Valery Makarov tomonidan o‘rganilgan bo‘lib, ularning ilmiy ishlarida raqamli transformatsiyaning institutsional xususiyatlari va davlat siyosati bilan bog‘liqligi yoritilgan.

O‘zbekistonlik iqtisodchi olimlardan Bakhodir Khodiev, Abdurauf Vakhabov va Dilshod Sodiqov ilmiy ishlarida raqamli iqtisodiyot sharoitida moliyaviy boshqaruv tizimlarini rivojlantirish, milliy iqtisodiyotda raqamlashtirish jarayonlarini jadallashtirish hamda innovatsion texnologiyalarni joriy etish masalalari tahlil qilingan [11; 12; 13].

Shu bilan birga, mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, raqamli transformatsiya sharoitida moliyaviy boshqaruv tizimlarini kompleks o‘rganish, ayniqsa, ularning amaliy qo‘llanilish mexanizmlari, samaradorlik ko‘rsatkichlari va baholash usullarini takomillashtirish bo‘yicha tadqiqotlar yetarli darajada rivojlanmagan. Bu esa mazkur yo‘nalishda chuqur ilmiy izlanishlar olib borishni talab etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda raqamli transformatsiya sharoitida moliyaviy boshqaruv tizimlarini o‘rganish uchun analiz va sintez, induksiya va deduksiya hamda tizimli yondashuv usullari qo‘llanildi. Shuningdek, qiyosiy tahlil asosida xalqaro va milliy tajriba o‘rganildi. Tadqiqotda sifat va miqdoriy ma’lumotlar uyg‘unlashtirilib, statistik va empirik materiallardan foydalanildi. Natijalar xalqaro tashkilotlar va ilmiy manbalar asosida umumlashtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli transformatsiya sharoitida moliyaviy boshqaruv tizimlarini tahlil qilish shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy iqtisodiy muhitda moliyaviy jarayonlar tobora avtomatlashtirilgan, integratsiyalashgan va ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv modeliga o‘tib bormoqda. Bu jarayon korxonalarda moliyaviy faoliyatni yuritishning an’anaviy usullarini tubdan o‘zgartirib, boshqaruvning raqamli platformalar va intellektual tizimlarga tayangan yangi shaklini shakllantirmoqda. Natijada moliyaviy operatsiyalarni bajarish tezligi sezilarli darajada oshib, inson omiliga bog‘liqlik kamaymoqda hamda xatoliklar darajasi pasaymoqda.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, ERP tizimlari, Big Data va bulutli texnologiyalarning joriy etilishi moliyaviy boshqaruv samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda [14]. Bu esa korxona va tashkilotlarda moliyaviy holatni doimiy monitoring qilish, daromad va xarajatlarni aniq tahlil qilish hamda tezkor boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonini sezilarli darajada takomillashtirmoqda. Ayniqsa, integratsiyalashgan axborot tizimlari moliyaviy ma’lumotlarning yagona bazada jamlanishini ta’minlab, fragmentatsiyani kamaytirmoqda.

Shuningdek, sun’iy intellekt texnologiyalari moliyaviy tahlil va prognozlash jarayonlarini avtomatlashtirib, qaror qabul qilish aniqligini oshiradi [4]. Ushbu texnologiyalar yordamida korxonalarda risklarni oldindan prognoz qilish, daromad va xarajatlar dinamikasini modellashtirish hamda firibgarlik va moliyaviy suiiste’mollik holatlarini aniqlash imkoniyati kengaymoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, sun’iy intellektdan faol foydalanayotgan tashkilotlarda moliyaviy xatoliklar sezilarli darajada kamaygan, qaror qabul qilish aniqligi esa oshgan.

Qiyosiy tahlil natijalariga ko‘ra, rivojlangan mamlakatlarda moliyaviy boshqaruv tizimlari to‘liq raqamlashtirilgan bo‘lib, ular strategik boshqaruvning ajralmas qismiga aylangan. Ushbu davlatlarda moliyaviy jarayonlar avtomatik algoritmlar va sun’iy intellekt asosida boshqariladi hamda real vaqt rejimida tahlil qilinadi. Rivojlanayotgan mamlakatlarda esa raqamli transformatsiya jarayoni bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda va bu jarayon ko‘proq infratuzilma, moliyaviy resurslar hamda malakali kadrlar yetishmasligi bilan cheklanmoqda.

O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo‘yicha qabul qilingan davlat dasturlari moliyaviy boshqaruv tizimlarining transformatsiyasiga sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda [15]. Xususan, davlat tomonidan raqamli iqtisodiyot infratuzilmasini rivojlantirish, elektron hukumat tizimini kengaytirish hamda moliyaviy xizmatlarni raqamli platformalarga o‘tkazish bo‘yicha qabul qilingan strategik dasturlar ushbu sohaning transformatsiyasiga kuchli turtki bermoqda. Natijada moliyaviy xizmatlar ko‘lami kengayib, ularning sifati va tezkorligi oshib bormoqda.

Ayniqsa, bank tizimida onlayn to‘lov tizimlari, mobil banking ilovalari, internet banking xizmatlari hamda raqamli to‘lov agregatorlari keng joriy etilishi mijozlarga qulaylik yaratib, moliyaviy operatsiyalarni istalgan joydan va istalgan vaqtda amalga oshirish imkonini bermoqda. Bu esa nafaqat iste’molchilarga xizmat ko‘rsatish darajasini oshirdi, balki banklarning operatsion xarajatlarini ham sezilarli darajada kamaytirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, elektron buxgalteriya tizimlari va avtomatlashtirilgan hisob yuritish platformalari korxonalar moliyaviy faoliyatining shaffofligini oshirishga yordam bermoqda.

Bundan tashqari, so‘nggi yillarda fintech sohasining rivojlanishi natijasida yangi raqamli moliyaviy xizmatlar — elektron hamyonlar, onlayn kreditlash platformalari va masofaviy identifikatsiya tizimlari keng ommalashmoqda. Ushbu innovatsiyalar moliyaviy xizmatlar bozorida raqobatni kuchaytirib, xizmatlar sifatini yaxshilashga olib kelmoqda.

Shu bilan birga, tahlillar shuni ko‘rsatadiki, korporativ darajada to‘liq integratsiyalashgan raqamli moliyaviy boshqaruv tizimlarini joriy etish bosqichma-bosqich rivojlanib bormoqda. Ko‘plab yirik korxonalarda ERP tizimlari va avtomatlashtirilgan moliyaviy platformalar joriy etilib, ularning to‘liq integratsiyasi va real vaqt rejimida ishlash imkoniyatlari izchil takomillashtirilmoqda. Bu jarayon, asosan, texnik infratuzilmani yanada rivojlantirish, malakali IT va moliyaviy mutaxassislar tayyorlash hamda raqamli boshqaruv madaniyatini shakllantirishga qaratilgan izchil islohotlar bilan izohlanadi (1-jadval).

1-jadval. Raqamli texnologiyalarning moliyaviy boshqaruv samaradorligiga ta’siri[1]

Ko‘rsatkichlar	An’anaviy boshqaruv	Raqamli boshqaruv	O‘zgarish (%)
Ma’lumotlarni qayta ishlash vaqti	2-3 kun	1-2 soat	-85%
Hisob-kitob xatoliklari	10-15%	1-2%	-90%
Moliyaviy qaror qabul qilish tezligi	Past	Yuqori	+70%
Operatsion xarajatlar	Yuqori	Kam	-40%
Moliyaviy nazorat darajasi	Qisman	To`liq	+80%
Risklarni boshqarish samaradorligi	Past	Yuqori	-75%

Jadval ma’lumotlaridan ko‘rinib turibdiki, raqamli texnologiyalarni moliyaviy boshqaruv tizimlariga joriy etish samaradorlik ko‘rsatkichlarini sezilarli darajada yaxshilaydi. Xususan, ma’lumotlarni qayta ishlash vaqti keskin qisqarib, qaror qabul qilish tezligi oshadi. Shu bilan birga, hisob-kitob xatoliklarining kamayishi va moliyaviy nazorat darajasining oshishi boshqaruv sifatini yaxshilashga xizmat qiladi. Raqamli boshqaruv modellari operatsion xarajatlarni kamaytirish va risklarni samarali boshqarish imkonini yaratadi. Bu esa korxonalarning moliyaviy barqarorligini ta’minlash va raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

O‘zbekiston sharoitida raqamli transformatsiya jarayonini chuqurlashtirish uchun kiberxavfsizlik masalalari ham dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Moliyaviy ma’lumotlarning raqamlashtirilishi ularni himoya qilish, maxfiyligini ta’minlash va kiber tahdidlardan himoyalash zaruratini kuchaytirmoqda. Shu sababli, raqamli moliyaviy boshqaruv tizimlarini joriy etishda xavfsizlik infratuzilmasini rivojlantirish ustuvor yo‘nalishlardan biri bo‘lib qolmoqda. O‘zbekiston tajribasi shuni ko‘rsatadiki, raqamli transformatsiya jarayoni moliyaviy boshqaruv tizimlarini modernizatsiya qilishda muhim omil bo‘lib, u iqtisodiy samaradorlikni oshirish, moliyaviy xizmatlar sifatini yaxshilash va boshqaruv jarayonlarini optimallashtirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, ushbu jarayonni yanada chuqurlashtirish uchun texnologik infratuzilmani rivojlantirish, kadrlar salohiyatini oshirish va innovatsion yondashuvlarni keng joriy etish zarur hisoblanadi.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, raqamli transformatsiya moliyaviy boshqaruv tizimlarining quyidagi asosiy yo‘nalishlarda rivojlanishiga olib kelmoqda: birinchidan, moliyaviy jarayonlarning to‘liq avtomatlashtirilishi; ikkinchidan, real vaqt rejimida monitoring va tahlil tizimlarining shakllanishi; uchinchidan, boshqaruv qarorlarining aniqligi va tezkorligining oshishi; to‘rtinchidan, moliyaviy risklarni boshqarish samaradorligining kuchayishi; beshinchidan, resurslardan foydalanish samaradorligining oshishi.

Shu bilan birga, tahlil jarayonida ushbu yo‘nalishlarni yanada rivojlantirishga xizmat qiluvchi muhim omillar ham aniqlangan. Jumladan, kiberxavfsizlik tizimlarini yanada mustahkamlash, moliyaviy va IT sohasida yuqori malakali mutaxassislar tayyorlash, raqamli infratuzilmani rivojlantirish hamda korxonalarda raqamli boshqaruv madaniyatini shakllantirish moliyaviy boshqaruv tizimlarining to‘liq raqamlashtirilishini jadallashtiruvchi asosiy yo‘nalishlar sifatida qayd etildi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli transformatsiya moliyaviy boshqaruv tizimlarining samaradorligini oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega bo‘lib, u boshqaruv jarayonlarini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqmoqda. Shu bilan birga, ushbu jarayonning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun texnologik infratuzilma, institutsional muhit va inson kapitalini bir vaqtning o‘zida rivojlantirish zarur ekanligi aniqlangan.

1 Manba: muallif ishlanmasi

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli transformatsiya sharoitida moliyaviy boshqaruv tizimlari tubdan o‘zgarish jarayonini boshdan kechirmoqda. An’anaviy, ko‘p jihatdan qo‘lda bajariladigan va fragmentatsiyalashgan boshqaruv modellari o‘rnini bosqichma-bosqich avtomatlashtirilgan, integratsiyalashgan hamda ma’lumotlarga asoslangan intellektual tizimlar egallamoqda. Bu jarayon moliyaviy boshqaruvning nafaqat texnik jihatini, balki uning strategik mazmunini ham o‘zgartirib, qaror qabul qilishning sifatini sezilarli darajada oshirmoqda.

Xususan, ERP tizimlari, Big Data texnologiyalari, sun’iy intellekt va bulutli hisoblash platformalari moliyaviy ma’lumotlarni real vaqt rejimida yig‘ish, qayta ishlash va tahlil qilish imkoniyatlarini kengaytirdi. Natijada korxonalarda moliyaviy nazorat kuchaydi, resurslardan foydalanish samaradorligi oshdi hamda risklarni boshqarishning yangi, proaktiv yondashuvlari shakllandi. Shu bilan birga, ushbu texnologiyalar moliyaviy jarayonlarda shaffoflikni ta’minlash va inson omilidan kelib chiqadigan xatoliklarni kamaytirishga xizmat qilmoqda.

O‘zbekiston amaliyoti tahlili shuni ko‘rsatadiki, so‘nggi yillarda bank-moliya sektorida raqamli transformatsiya jarayoni sezilarli darajada jadallashgan. Naqd pulsiz to‘lov tizimlarining kengayishi, mobil banking xizmatlarining ommalashishi hamda onlayn moliyaviy platformalarning rivojlanishi moliyaviy operatsiyalarni tezkor va qulay amalga oshirish imkonini yaratmoqda. Shu bilan birga, bu jarayon moliyaviy tizimlarning umumiy samaradorligini oshirishga va iqtisodiyotda raqamli muhitni kengaytirishga xizmat qilmoqda.

Umuman olganda, raqamli transformatsiya moliyaviy boshqaruv tizimlarining samaradorligini oshirish, operatsion xarajatlarni kamaytirish, moliyaviy jarayonlarda shaffoflikni kuchaytirish hamda qaror qabul qilish jarayonini tezlashtirishda muhim omil sifatida namoyon bo‘lmoqda. Shu bilan birga, ushbu jarayonni to‘liq va samarali amalga oshirish uchun bir qator tizimli muammolarni bartaraf etish zarur hisoblanadi.

Shu asosda quyidagi ilmiy-amaliy takliflar ilgari suriladi:

Birinchidan, korxonalarda moliyaviy boshqaruv jarayonlarini to‘liq raqamlashtirish maqsadida ERP tizimlari hamda integratsiyalashgan axborot boshqaruv platformalarini keng joriy etish lozim. Bu moliyaviy ma’lumotlarning yagona bazada jamlanishini va boshqaruv jarayonlarining avtomatlashtirilishini ta’minlaydi.

Ikkinchidan, sun’iy intellekt va Big Data texnologiyalaridan keng foydalanish orqali moliyaviy tahlil, prognozlash va risklarni boshqarish tizimlarini takomillashtirish zarur. Bu esa qaror qabul qilish jarayonining aniqligi va tezkorligini oshiradi.

Uchinchidan, bank-moliya sektorida kiberxavfsizlik tizimlarini kuchaytirish, moliyaviy ma’lumotlarni himoya qilishning zamonaviy texnologiyalarini joriy etish hamda raqamli tahdidlarga qarshi kompleks choralarni ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi.

To‘rtinchidan, raqamli transformatsiya jarayonini samarali amalga oshirish uchun malakali IT va moliyaviy mutaxassislarni tayyorlash tizimini takomillashtirish, ularning amaliy ko‘nikmalarini rivojlantirish va qayta tayyorlash dasturlarini kengaytirish zarur.

Beshinchidan, korxona va tashkilotlarda raqamli boshqaruv madaniyatini shakllantirish, xodimlarning raqamli savodxonligini oshirish hamda innovatsion fikrlashni rivojlantirish muhim hisoblanadi.

Oltinchidan, davlat darajasida raqamli iqtisodiyot infratuzilmasini yanada rivojlantirish, innovatsion startap va texnologik loyihalarni qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarini kengaytirish hamda raqamli ekotizimni barqaror rivojlantirish bo‘yicha strategik chora-tadbirlarni davom ettirish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. World Bank. World Development Report: Digital Dividends. Washington, D.C.,2016.
2. Brynjolfsson, E., McAfee, A. The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W.W. Norton & Company, 2014.
3. Fama, E. F. Efficient Capital Markets: A Review of Theory and Empirical Work. Journal of Finance, 1970.
4. Jensen, M. C., Meckling, W. H. Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. Journal of Financial Economics, 1976.
5. Ross, S. A. The Arbitrage Theory of Capital Asset Pricing. Journal of Economic Theory, 1976.
6. Brynjolfsson, E., McAfee, A. The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W.W. Norton & Company, 2014.
7. Arner, D. W., Barberis, J., Buckley, R. P. FinTech and RegTech in a Nutshell. Journal of Banking Regulation, 2017.
8. World Bank. World Development Report: Digital Dividends. Washington, D.C., 2016.
9. McKinsey & Company. Digital Transformation: Raising the Bar. Global Report, 2020.
10. Deloitte. Digital Finance Transformation Report. Deloitte Insights, 2021.
11. Xodiev, B. Yu. Iqtisodiy rivojlanish va innovatsion boshqaruv. Toshkent, 2019.
12. Vaxabov, A. V. Moliya va moliyaviy boshqaruv asoslari. Toshkent, 2020.
13. Sodiqov, D. A. Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimlari. Ilmiy maqolalar to‘plami, 2021.
14. OECD. Digital Economy Outlook. Paris, 2020.
15. O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. Raqamli iqtisodiyot va AKT statistikasi.

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S–5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**